

RİSK DEĞERLENDİRME REHBERİ

RİSK ANALİZİ VE
DEĞERLENDİRME

İÇİNDEKİLER

Konu	Sayfa No
1. İlgili Mevzuat	1
2. Risk Değerlendirmesi	3
3. Risk Değerlendirme Döngüsü	5
I. Birinci Adım Tehlikelerin Tespit Edilmesi	5
II. İkinci Adım Risklerin Analizi	7
III. Üçüncü Adım Kontrol Tedbirlerinin Belirlenmesi	9
IV. Dördüncü. Adım Kontrol Tedbirlerinin Uygulanması	11
V. Beşinci Adım İzle ve Tekrar Et	11
4. Risk Analizlerinin Kayda Alınması	13
5. Risk Analizleri Tablosunun Doldurulması	16
6. Kontrol Listeleri Listesi	17

1. İLGİLİ MEVZUAT 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu.

- Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği,
- İlköğretim Kurumları Yönetmeliği,
- MEB Orta Öğretim Kurumları Yönetmeliği
- Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği,
- Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği,

3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanunu,

4904 sayılı İŞKUR Kanunu,

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu,

4857 sayılı İş Kanunu,

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ,

- Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik
- Askerî İşyerleri ile Yurt Güvenliği için Gerekli Maddeler Üretilen İşyerlerinin Denetimi, Teftişi ve Bu İşyerlerinde İşin Durdurulması Hakkında Yönetmelik
- Balıkçı Gemilerinde Yapılan Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik
- Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik
- Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik
- Ekranlı Araçlarla Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği
- Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik
- Gemi Adamlarının İkamet Yerleri, Sağlık ve İşlerine Dair Yönetmelik
- Geçici veya Belirli Süreli İşlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Hakkında Yönetmelik
- Kadın Çalışanların Gece Postalarında Çalıştırılma Koşulları Hakkında Yönetmelik
- Kanserojen veya Mutajen Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik
- Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik
- Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik
- Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği
- Sağlık Kuralları Bakımından Günde Azami Yedi Buçuk Saat veya Daha Az Çalışması Gereken İşler Hakkında Yönetmelik
- Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği
- Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik
- Tozla Mücadele Yönetmeliği
- Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi Yönetmeliği
- Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği
- Çalışanların Gürültü ile İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik
- Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik
- Çalışanların Titreşimle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik
- Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
- Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

- İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği
- İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki ve Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik
- İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analizi Yapan Laboratuvarlar Hakkında Yönetmelik
- İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği
- İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik
- İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik
- İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği
- İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik
- İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik
- İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik
- İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik

2. RİSK DEĞERLENDİRMESİ

6331 sayılı Kanunun 4. Maddesinde işveren yükümlülükleri arasında Risk değerlendirmesinin yapılması gerektiği açıkça belirtilmiştir. Risk değerlendirmesinin nasıl yapılacağı da “Risk Değerlendirmesi Yönetmeliğinde gösterilmiştir. Risk değerlendirmesi çalışma ortamında var olan tehlike ve riskleri tanımlamak ve gerekli olan önleyici ve koruyucu tedbirleri geliştirmek için yapılan bir dizi çalışmalardır. Risk değerlendirmesi, hem muhtemel risklerin tanımlanması hem de bu risklerin ortadan kaldırılması veya en aza indirgenmesi için tedbirlerin alınması, belgelenmesi ve seçilen tedbirlerin gözden geçirilmesini kapsar. Risk değerlendirmesi, uygun önleyici tedbirlerin seçilmesi ve uygulanmasında da faydalı olur. Bu rehber içeriğinde verilen örnek Risk Kontrol Listesi, çalışma koşullarını değerlendirme konusunda bağımsız uygulamalar geliştirilmesi için bir model niteliğindedir. Risk değerlendirmesinde kullanılan en basit ve yaygın yöntem kontrol listeleridir.

Kontrol listelerinde verilen örnekler ve iş sağlığı ve güvenliği kontrol listelerini bir dizi talimatlar olarak değerlendirilmelidir. Bu itibarla, her okul bu kontrol listelerine dayanarak kendi içerisindeki riskleri analiz edebilir. **Ancak verilen kontrol listelerinin okula özel risk öğelerini tam olarak kapsamadığı konular varsa gerektiğinde kontrol listeleri amaca uygun şekilde sorular ilave edilerek genişletilip kullanılabilir.**

Unutulmamalıdır ki; idareciler, öğretmenler, diğer çalışanlar ve öğrencilerin her birinin okul içindeki sağlık ve güvenliği sağlamak yönünde ayrı görev ve sorumlulukları vardır. Amaç, bu görev ve sorumlulukların gereği olarak beklenmeyen ve istenmeyen kaza ve olayları önlemeye yetecek ölçüde tedbirlerin bulunup bulunmadığını tespit etmek ve hangi konularda iyileştirmeler gerekiyorsa gerekli işlem ve tedbirleri buna göre uygulamaya koymaktır.

Risk değerlendirilmesinin gerçekleştirilmesi ve yenilenmesi

6331 sayılı kanun kapsamında tüm kurumların 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren bir risk değerlendirmesini hazırlaması gerekiyordu. Bununla birlikte risk değerlendirmesi bulunan kurumlarında belirli hallerde risk değerlendirmelerini güncellemeleri gerekmektedir. Bu şartlar altında risk değerlendirmeleri

1. Yeni bir iş yapılacaksa veya hiç risk değerlendirmesi yapılmamışsa, işin yapılacağı yerde,
2. Kullanılan teknoloji düzeyinde değişiklik olduğu zaman,
3. Mevzuat değişikliği olmuşsa veya yeni bir mevzuat yürürlüğe girmişse,
4. Kullanılan ekipmanla ilgili bir değişim söz konusu ise,
5. Yeni bir teknik kullanılacaksa,
6. Kullanılan cihazların veya tesislerin/alanların/binaların kullanım amacı değişmişse,
7. Yeni bir makine veya üretim aracı alınmışsa,
8. Yeni bir madde kullanılacaksa,
9. İş organizasyonunda veya iş akışında önemli değişikliklerin olması durumunda,
10. Kazalar, kazaya ramak kalmalar, işe bağlı sağlık sorunları ortaya çıktıktan hemen sonra ve çalışma şartlarını, faaliyetleri etkileyen durumlar ortaya çıkmışsa periyodik olarak risk değerlendirmesi, yapılmalıdır.

İSG Form ve Belgeleri;

İş Sağlığı ve Güvenliği çalışmalarının çeşitli aşamalarında ihtiyaç duyulabilecek belgeler, yapılan çalışmalarla ilgili kayıtlarınızı tutmak, iş sağlığı ve güvenliği alanında yapılanları ve eksiklikleri kontrol etmek, böylece İSG konusunda okulun kendi durumunu ve kaydettiği aşamaları izlemeye imkân tanımak üzere oluşturulmalıdır.

Formlarla ilgili beklenen ise okullarımızın/kurumlarımızın birimlerinde formlarda belirtilmeyen eksikliklerin bulunması halinde güncelleme tekliflerinin yapılması. Yapılan teklifler önlem alınması konusunda yeni yaklaşımları karşımıza getirecektir.

3. RİSK DEĞERLENDİRME DÖNGÜSÜ

I. BİRİNCİ. ADIM TEHLİKELERİN TESPİT EDİLMESİ

İlk adımda kurumlarda bulunan tüm tehlikeler tespit edilmeli ve kayıt altına alınmalıdır. Tespit edilen tehlikelerle ilgili fotoğraflar çekilmelidir. Tespit edilen her bir tehike için yeni bir kayıt açılarak durumla ilgili bütün bilgiler kaydedilmelidir.

TEHLİKE NEDİR? : İnsanların yaralanması, sağlığının bozulması veya bunların birlikte gerçekleşmesine sebep olabilecek kaynak, durum veya işlemdir.

Tehlike kaynağı oluşturabilecek unsurlar aşağıda belirtilmiştir:

i. Genel kullanım alanlarına ve okulun fiziksel yapılarına ilişkin olarak;

1. Standartların gözetilmediği tesisat, yapı, malzeme ve ekipmanlar,
2. Genel olarak kullanım alanlarının uygun planlanmaması,
3. Yetkisiz kullanımlar veya yetkisiz yapılan işler,
4. Yetersiz ve emniyetsiz aparatlar,
5. Bilgisizlik.

ii. Çalışma ortamlarına ilişkin olarak;

1. Çalışma tezgahı ve tezgahta yapılacak iş'e uygun olmayan tasarım ve teçhizat,
2. Fiziksel, kimyasal ve biyolojik etkiler,

3. Çalışılan malzeme, makine, ekipman, tesis ve bunların aktarılması/taşınması açısından tasarım, iş araçları seçimi, tüm bu araçların doğru kullanılmaması ve bakım/onarım yetersizliği,
4. İş ve üretim prosesleri tasarımı, iş akışı ve çalışma saatleri ve bunların topluca etkisi,
5. Talimatların, işaretlerin ve eğitimlerin yetersiz kalması ve/veya kişisel koruyucuların eksik olması,
6. İş ve işlem yapanların emniyet tedbirlerini almaması ihmal etmesi.

Okul İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulunun(İSGK) İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetimi konusunda beklenen çalışmalar(EK-3)	
1. Acil Çıkışlar	23. Merdivenler
2. Kazalar	24. Birimler
3. İlk yardım	25. Tehlikeli maddeler ve kimyasallar
4. Okul saatleri dışında okulun kullanımı	26. Bölüm içinde tehlikeli maddelerin organizasyonu
5. Bina hizmetleri	27. Taşıma
6. Sağlık ve güvenlik kontrolleri	28. Basınçlı sistemler
7. Raporlama	29. Duman ve Tozların uzaklaştırılması
8. Gözetim	30. Elektrik
9. Laboratuvar ve atölyeler	31. Kaynak ve Lehim İşleri
10. Ziyaretçiler	32. Teknik geziler, stajlar ve işletmelerde beceri eğitimi
11. Eğitim & öğretim faaliyetleri	33. Yükleniciler
12. Risk değerlendirmesi	34. Gürültü ve Titreşim
13. Alet ve teçhizatın güvenli kullanımı	35. Aydınlatma
14. Alet ve teçhizatın bakımı	36. Ortam Sıcaklığı
15. Topraklamalar	37. Havalandırma
16. Okulun fiziki yapısı	38. Yerleşim Planı
17. Kullanıcı kontrolleri	39. Düzenlilik ve Temizlik
18. Ölçüm ve testler	40. Yaya ve Araç Trafığı ile Açık Alan Çalışma Yerleri

19. Büro çalışmaları	41. Yangın talimatları
20. Lazerler, Mikrodalga ve X-Ray ışınli Cihazlar	42. Özürlüler
21. Kişisel Koruyucu Donanımlar	43. Güvenlik ve Sağlık İşaretleri vb...
22. Yüklerin Taşınması	

Örne k Tehlike a ynağ ı 1 Zemin

Örne k Tehlike 1 : Zeminde çökm e var.

RİSK DEĞERLENDİRME ANALİZİ				
BÖLÜM	3. KAT KORİDÖR	FAALİYET	GEÇİŞ YOLU	ETKİLENENLER
TEHLİKE KAYNAĞI		TEHLİKE		RİSK
ZEMİN		ZEMİNDE ÇÖKME		TAKILMA, DÜŞME
ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER				
<ul style="list-style-type: none"> Zemine seviye farkı giderilmelidir Durum düzeltilinceye kadar uygun uyarı işaretlemelerinin yapılması. 				
MEVCUT KONTROL ÖNLEMLERİ / DÜZELTİCİ ÖNLEYİCİ				

II. İKİNCİ ADIM RİSKLERİN ANALİZİ

Tespit edilen tehlikelerin riskleri belirlenmelidir. Bu aşamada yasal mevzuat veya standartlar kullanılabileceği gibi deneyimlerde kullanılabilir. Riskler belirlenirken hali hazırda bulunan kontrol tedbirleri de kayda geçirilerek risk derecesi hesaplanmalıdır.

RİSK NEDİR? : Tehlikeli bir olayın veya maruziyet durumunun meydana gelme olasılığı ile olay veya maruziyet durumunun yol açabileceği yaralanma veya sağlık bozulmasının ciddiyet derecesinin birleşimidir.

Örnek Risk 1: Zeminin taşıma kapasitesi sonucu takılma, düşme

ABC İLKOKULU			
RİSK DEĞERLENDİRME ANALİZİ			GÜNCELLENME
GEÇİŞ YOLU	ETKİLENECEK KİŞİLER	HİZMETLİ İDARECİ ÖĞRETMENLER VE ÖĞRENCİLER	
	RİSK	SONUÇ	OLASILIK
OKUMA	TAKILMA, DÜŞME	YARALANMA	4
ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER			
milerinin yapılması.			
ÖNLEMLERİ / DÜZELTİCİ ÖNLEYİCİ FAALİYETLER			

Belirlenen riskler risk değerlendirme yöntemlerinden biri seçilerek değerlendirilmelidir. Bu rehberde L Tipi Matris Yöntemi açıklanacaktır. Öncelikle olayın meydana gelme sıklığına ve olay meydana geldikten sonra ortaya çıkacak durumun şiddetine göre 1 ile 5 arasında bir değer verilmelidir. Olayın meydana gelme ihtimali göz önünde bulundurularak;

	Olasılık
1	Hemen hemen hiç
2	Çok az (örneğin yılda bir kez, sadece anormal durumlarda)
3	Az (Örneğin ayda bir veya yılda birkaç kez)
4	Sıklıkla (Örneğin haftada bir veya ayda birkaç kez)
5	Çok sıklıkla (Örneğin her gün, haftada birkaç kez, normal çalışma şartlarında)

olay meydana geldiği takdirde nasıl bir sonuç doğacağına göre ise;

Şiddet	
1	İş saati kaybı yok, hemen giderilebilen, ilk yardım gerektiren
2	İş günü kaybı yok, kalıcı etkisi olmayan ayıkta tedavi
3	Hafif yaralanma, yatarak tedavi gerekir
4	Ciddi yaralanma, uzun süreli tedavi, meslek hastalığı, uzuv kaybı.
5	Bir veya daha fazla kişinin ölümü

Örnek Olasılık : Geçiş yolu üzerinde olmasından dolayı sıklıkla kaza meydana gelebilir. (4)

Örnek Şiddet 1: Kişi düştüğü zaman ayakta tedavi zorur. Kısa veya uzun süreli bir etki oluşmaz (2)

GÜNCELLENME TARİHİ		RİSK NUMARASI	
GENEL İSK PUANLAMASI			
OLASILIK	ŞİDDETİ	RİSK SKORU	ÖNEM DERESESİ
4	2	8	Orta
MEVCUT DURUM / ÖNLEM ÖRNEĞİ			
ÖNLEM ALINDIKTAN SONRAKİ DURUM			

Puanlaması yapılmalıdır. Belirlenen Olasılık ve Şiddet'in çarpımı ile de Risk Derecesi elde edilir.

$$\text{İSK} = \text{OLASILIK} \times \text{ŞİDDET}$$

		Şiddet				
		1	2	3	4	5
Olasılık	1	Anlamsız	Düşük	Düşük	Düşük	Düşük
	2	Düşük	Düşük	Düşük	Orta	Orta
	3	Düşük	Düşük	Orta	Orta	Yüksek
	4	Düşük	Orta	Orta	Yüksek	Yüksek
	5	Düşük	Orta	Yüksek	Yüksek	Tolere Edilemez

RİSK DEĞERLENDİRMESİ NEDİR?:

Tehlikelerden kaynaklanan riskin büyüklüğünü tahmin etmek ve mevcut kontrollerin yeterliliğini dikkate alarak riskin kabul edilebilir olup olmadığına karar vermek için kullanılan süreçtir.

III. ÜÇÜNCÜ ADIM KONTROL TEDBİRLERİNİN BELİRLENMESİ

Yapılan risk derecelendirmesi sonucunda elde edilen değere göre bir eylem planı hazırlanmalıdır ve belirlenen tedbirler kayıt altına alınarak, tedbiri uygulayacak kişinin sorumluluğuna verilmeli ve işin bitirilmesi için riskin derecesi ve kurumun imkânları dâhilinde bir tarih belirlenmesi gerekmektedir.

3.1 Risk Derecelendirmesi Ne Anlama Gelmektedir?

	Açıklama
Tolere Edilemez	Belirlenen risk kabul edilebilir bir seviyeye düşürülünceye kadar iş başlatılmamalı eğer devam eden bir faaliyet varsa derhal durdurulmalıdır. Alınan önlemlere rağmen riski düşürmek mümkün olmuyorsa, faaliyet engellenmelidir.
Yüksek	Belirlenen risk azaltılınca kadar iş başlatılmamalı eğer devam eden bir faaliyet varsa derhal durdurulmalıdır. Risk işin devam etmesi ile ilgiliyse acil önlem alınmalı ve bu önlemler sonucunda faaliyetin devamına karar verilmelidir.
Orta	Belirlenen riskleri düşürmek için faaliyetler başlatılmalıdır. Risk azaltma önlemleri zaman alabilir.
Düşük	Belirlenen riskleri ortadan kaldırmak için ilave kontrol proseslerine ihtiyaç olmayabilir. Ancak mevcut kontroller sürdürülmeli ve bu kontrollerin sürdürüldüğü denetlenmelidir.
Anlamsız	Belirlenen riskleri ortadan kaldırmak için kontrol prosesleri planlamaya ve gerçekleştirilecek faaliyetlerin kayıtlarını saklamaya gerek olmayabilir.

- **Örnek Tedbir 1** : Zeminde seviye farkı giderilmelidir. (Be taraf)
: Durum düzeltilinceye uyarı işaretlemelerini yapılması.(Organizasyonel)

TEHLİKE KAYNAĞI	TEHLİKE	RİSK	SONUÇ	OLASILIK	ŞİDDETİ	RİSK SKORU
ZEMİN	ZEMİNDE OLUŞAN ÇUKUR	TAKILMA, DÜŞME	YARALANMA	4	2	8
ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER						MEVCUT DURUM / ÖNLEM ÖLÇÜMLERİ
<ul style="list-style-type: none"> Zeminde seviye farkı giderilmelidir Durum düzeltilinceye kadar uygun uyarı işaretlemelerinin yapılması. 						

- **Sorumlu Personel1** : Ahmet Yapar/Teknisyen (personel adı soyadı, bölümü yazılmalıdır)
- **Tarih** : 21 Kasım 2014 (bir aylık bir süre uygun görülmüştür)

SORUMLU PERSONEL / BÖLÜM	TAMAMLANMA TARİHİ	OLASILIK	ŞİDDETİ
AHMET YAPAR / TEKNİSYEN	21 KASIM 2014		
RİSK DEĞERLENDİRME AYRILTIYI TEKRARLANACAKI TARİH		RİSK DEĞERLENDİRME (AD/SOYAD/GÖREV)	
R.D.: Risk Derecelendirmesi			

Kontrol tedbiri belirlenirken şu aşamalar takip edilmelidir.

☔ Kaynağında korunma:

1. Bertaraf etme (Tehlikeyi tamamen ortadan kaldırma)
2. İkame etme (Tehlikeliyi tehlikesizle veya daha az tehlikeliyle değiştirme)
3. Makina koruyucular (Koruyucu kapaklar, otomatik emniyet şalterleri vb.)
4. Teknik tedbirler

☔ Ortama yönelik koruma:

1. Tecrit (Çalışanları o bölümden uzak tutma)
2. Havalandırma (otomatik havalandırma, iklimlendirme vb.)
3. Organizasyonel Düzenlemeler (Organizasyon şeması, çalışanları görev tanımları vb.)
4. Kişisel Koruyucu Donanımlar

☔ Riskin bertaraf edilmesi riskin azaltılmasından önceliklidir.

Toplu önlemler bireysel önlemlerden önce gelir.

☔ Büyük risk küçük riske göre önceliklidir.

☔ Küçük bütçeyle iyi bir sonuca ulaşmak, büyük bütçeyle değersiz bir sonuca ulaşmaya tercih edilir.

Problemlerle sistematik bir şekilde uğraşarak, okul veya çalışma ortamında sağlık ve güvenlik kurallarınızı iyileştirme yönünde bu çabaların sonuç vermesiyle iş sağlığı ve güvenliğinde aşama kaydettiğinizi görebilirsiniz.

1. Makine güvenliği
2. Elektrik tesisatı güvenliği
3. Fiziksel alanlara karřı güvenlik
4. Kimyasal alanlara karřı güvenlik
5. Yangın ve patlamaya karşı güvenlik
6. Çalışma düzeni (atölye, sınıf, laboratuvar içi yerleşim)
7. İşin organizasyonu ve yönetimi
8. Kişisel koruyucu donanımlar
9. Alet ve teçhizat
10. Ölüm ve testler v.b. gibi konularda ayrı ayrı değerlendirmelerin yapılması gerekir.

IV. DÖRDÜNCÜ. ADIM KONTROL TEDBİRLERİNİN UYGULANMASI

Bu adımda belirlenen tehlikeye karşı, önem tedbiri belirlenen tarihe kadar sorunlu tarafından yapılır ya da yaptırılır.

rnek Düzeltme 1 : Zeminde seviye farkı giderildi

V. BEŞİNCİ ADIM. İZLE VE TEKRAR ET

Son adımda alınan tedbirlerin uygulanıp uygulanmadığı kontrol edilir. Alınan tedbirin yeni bir tehlikeyi doğurup doğurmadığı kontrol edilir. Oluşan yeni durum için yeniden bir risk değerlendirmesi yapılarak tedbirlerin etkinliği denetlenmelidir. Eğer yeterli değilse yeni tedbirler alınmalı, yeterli ise alınan tedbirlerin devamlı olarak takip edilmesi sağlanmalıdır.

Örne k Önleyici Faaliyet Sonu Zeminde seviye farkı giderildi.

MEVCUT KONTROL ÖNLEMLERİ / DÜZELTİCİ ÖNLEYİCİ FAALİYETLER	ÖNLEM ALINDIKTAN SONRAKİ DURUM
<ul style="list-style-type: none"> Zeminde seviye farkı giderildi. Tehlike ortadan kaldırılmıştır.	

Örne k Önleyici Faaliyeti Son 1 : Zeminde seviye farkı giderildi.

TAMAMLANMA TARİHİ		GENEL RİSK PUANLAMASI			
OLASILIK	ŞİDDET	İNDİRGENEN RİSK SKORU	ÖNEM DERECE Sİ		
Tehlike Ortadan kaldırılmıştır.					
RİSK DEĞERLENDİRME EKİBİ (AD/SOYAD/GÖREV/BÖLÜM)					
İMZA					

Periyodik olarak;

1. Okul İş Sağlığı Güvenliği Kurulu (İSGK) Aylık toplantılarını yapmış mı?
2. İSGK Yıllık toplantılarını yapmış mı?
3. Mevcut eğitim öğretim yılı kaza kayıt sistemi incelenmiş mi?
4. Bir sonraki öğretim yılı öğrencilerin kullanacakları KKD ler belirlenmiş mi?
5. Okulun fiziksel yapısı iş güvenliği açısından gözden geçirilmiş mi?
6. Okula yeni gelen öğretmenlerine İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimi verilmiş mi?
7. Her eğitim öğretim yılı sonunda öğretmenler istatistiksel analiz yaparak OSGK ya verdi mi?
8. İSGK sağlık ve güvenlik ile ilgili eğitim ve seminer düzenledi mi?
9. Okul satın alma komisyonlarında İSGK üyesi görevli mi?
10. Sağlık ve güvenlik ile ilgili Resim ve afişlerden istifade edildi mi?
11. Acil çıkışlar belirlendi mi?
12. İlk yardım personelinin ismi panolara asıldı mı?
13. Öğrencilere ve öğretmenlere ait kan grubu listesi var mı?
14. İş kıyafetleri ve baretlerde kan grupları yazılmış mı?
15. E-okul da kan grupları sınıf öğretmenleri tarafından işlenmiş mi?
16. Okul saatleri dışında okulun kullanımının nasıl olacağı belirlenmiş mi?
17. Bina içi ve dışı elektrik, su ve gaz işleri takip ediliyor mu?
18. Okulda kullanılan alet ve teçhizat TSE Standardına uygun mu?
19. İSGK gerekli testleri yaptırmış mı?
20. Büro çalışmaları meslek hastalığı açısından bilgilendirilmiş mi?
21. Merdivenler kontrol ediliyor mu?

---

22. Okul içinde bulunan yükleniciler OSGK ile koordineli çalışıyor mu?
sorularına da sürekli cevap aranmalı.

Ayrıca idarecilerimizin aşağıdaki faaliyetleri gerçekleştirmesi kanuni zorunluluktur.

1. Çalışan temsilcisi seçimi,
2. Risk değerlendirme ekibi kurulması,
3. Acil durum ekibi oluşturulması,
4. İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu oluşturulması,
5. İş Sağlığı ve Güvenliği onaylı defterin tutulması,
6. Organizasyon yapısının oluşturulması,
7. Görev yetki ve sorumlulukların belirlenmesi,
8. Çalışan personelin genel sağlık muayenesinden geçirilmesi,
9. Makine talimatlarının hazırlanması,
10. Makine operasyon noktaları ve koruyucularının gözden geçirilmesi,
11. Makine yerleşimlerinin gözden geçirilmesi,
12. Kişisel Koruyucu Donanımların belirlenmesi,
13. İş Sağlığı ve Güvenliği uyum levhalarının belirlenmesi,
14. İş Sağlığı ve Güvenliği afişleri belirlenmesi,
15. İş Sağlığı ve Güvenliği talimatlarının oluşturulması,
16. Etiketleme ve işaretleme yapılması,
17. Acil toplanma yerleri ve yönlendirme işaretlerinin belirlenmesi,
18. Disiplin Kurulu oluşturulması,
19. Yangın sistemlerinin kontrol edilmesi,
20. Operatör belgelerinin kontrol edilmesi,
21. Alarm ve tahliye tatbikatlarının yapılması,
22. Kullanılan tehlikeli kimyasalların analizi ve MSDS(Kimyasal Madde Güvenlik Veri Karnesi)'lerin hazırlanması
23. Dış alan ve çevre düzenlemelerinin incelenmesi,
24. Tehlikeli ve tehlikesiz atık alanlarının oluşturulması,
25. Basıncılı tüp alanlarının belirlenmesi,
26. Trafik işaret ve yön levhalarının asılması,
27. Duyuru ve iletişim panolarının aktif kullanılması,
28. Çalışma alanlarının duvar ve zeminlerinin kontrol edilmesi,

4. RİSK ANALİZLERİNİN KAYDA ALINMASI(EK-1)

Her bir tehlike tespit edilmeli, fotoğraflanmalıdır. Aşağıda verilen örneğe uygun olarak risk değerlendirme analiz formu her bir tehlike için ayrı bir sayfa olarak doldurulmalıdır. Tespit edilen tehlikenin riski belirlenmeli, derecelendirilmelidir. Kontrol ve düzeltme tedbirleri belirlenerek forma işlenmeli ve ilgili kişinin sorumluluğuna verilerek iş bitiş tarihi belirlenmelidir. Tüm işlemler bittikten

sonra uygulanan tedbirin uygun olup olmadığı yeniden değerlendirilerek değerlendirilecek forma işlenmelidir.

Örnek Risk 2: Sandalyenin dengesini kaybetmesi veya kırılması sonucu düşme, hatalı kullanım sonucu bel ağrılarının oluşması

RİSK DEĞERLENDİRME ANALİZİ				GÜNCELLENME TARİHİ	
FAALİYET	Ekranlı Araç Kullanımı	ETKİLENECEK KİŞİLER	ÖĞRETMEN	GENEL RİSK PUANLAMASI	
TEHLİKE	RİSK	SONUÇ	OLASILIK	ŞİDDETİ	
Ergonomi Şartlarının Sağlanmaması	Düşme, Postür durumu bozuklukları	Yaralanma, Meslek Hastalığı	5	4	
ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER				MEVCUT DURUM / ÖNLEM ÖRNEĞİ	
uyarı işaretlemelerinin yapılması.					

Örnek Olasılık 2 : Sınıf içerisinde yılda birkaç kez kaza meydana gelebilir. Ancak uzun va lede ergonomi şartlarından dolayı bel ağrıları meydana gelmesi (5)

Örnek Şiddet 2 : Kişi düştüğü zaman ayakta tedavi görür. Uzun sürede meslek hastalığı oluşabilir (4)

ABC İLKOKULU				GÜNCELLENME TARİHİ		RİSK NUMARASI	
RİSK DEĞERLENDİRME ANALİZİ				GENEL RİSK PUANLAMASI			
FAALİYET	Ekranlı Araç Kullanımı	ETKİLENECEK KİŞİLER	ÖĞRETMEN	OLASILIK	ŞİDDETİ	RİSK SKORU	ÖNEM DERESESİ
Ergonomi Şartlarının Sağlanmaması	Düşme, Postür durumu bozuklukları	Yaralanma, Meslek Hastalığı		5	4	20	YÜKSEK
ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER				MEVCUT DURUM / ÖNLEM ÖRNEĞİ			
uyarı işaretlemelerinin yapılması.							

1. Va z ergonomi şartlarına uygun olmayanı değiştirilmesi (Teknik)

FAALİYET	Ekranlı Araç Kullanımı	ETKİLENECEK KİŞİLER	ÖĞRETMEN	OLASILIK	ŞİDDETİ	RİSK SKORU	ÖNEM DERESESİ
Ergonomi Şartlarının Sağlanmaması	Düşme, Postür durumu bozuklukları	Yaralanma, Meslek Hastalığı		5	4	20	YÜKSEK
ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER				MEVCUT DURUM / ÖNLEM ÖRNEĞİ			
uyarı işaretlemelerinin yapılması.							

Örnek Tehlike kaynağı 2 Bilgisayar masası ve Sandalye

Örnek Tehlike 2 : Bilgisayar sandalyesi kırık masa ergonomi şartlarına uygun değil

RİSK DEĞERLENDİRME			
BÖLÜM	Matematik Sınıfı	FAALİYET	Ekranlı Araç Kullanımı
TEHLİKE KAYNAĞI		TEHLİKE	
Sandalye ve Masa		Ergonomi şartlarının	Düğü
ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER			
<ul style="list-style-type: none"> Zeminde seviye farkı giderilmelidir Durum düzeltilinceye kadar uygun uyarı işaretlemelerinin yapılması.			
MEVCUT KONTROL ÖNLEMLERİ / DÜZELTİMLER			
İdi. Tehlike ortadan kaldırılmıştır.			

- Sorumlu Personel2 : Ahmet Yapar/Teknisyen (personel adı soyadı, bölümü yazılmalıdır)
- Tarih : 7 Kasım 2014 (15 Günlük bir süre uygun görülmüştür.)

		GENEL RİSK PUANLAMASI	
SORUMLU PERSONEL / BÖLÜM		OLASILIK	ŞİDDET
AHMET YAPAR / TEKNİSYEN		İNDİRGENEN RİSK SKORU	ÖNEM DERECE
TAMAMLANMA TARİHİ		Tehlike Ortadan Kaldırılmıştır.	
RİSK DEĞERLENDİRME ANALİZİNİN TEKRARLANACAKI TARİH		RİSK DEĞERLENDİRME EKİBİ (AD/SOYAD/GÖREV/BÖLÜM)	
		İMZA	

Örnek Düzeltme 2 : Sandalye ve masa ergonomi şartlarına uygun olarak düzeltildi.

Örnek Önleyici Faaliyet Sonucu 2 : Donanımsal olarak ergonomi şartları giderilmiştir. Kullanıcının ergonomi şartlarına uygun davranış sergileyip sergilemediği takip edilmelidir.

Düzeltilmiş Olasılık: 1

Düzeltilmiş Risk: 5 (Doğru kullanıma sonucu meslek hastalığı riski devam etmektedir.)

Düzeltilmiş Risk Skoru: $1 * 5 = 5$ [Düşük] (Takip Edilmelidir)

MEVCUT KONTROL ÖNLEMLERİ / DÜZELTİCİ ÖNLEYİCİ FAALİYETLER	
<ul style="list-style-type: none"> • Sandalye ve masası yenisi ile değiştirildi. • Kullanıcıya ergonomi konusunda eğitim verildi. • Kullanıcının kullanım davranışları takip edilmelidir. 	

GENEL RİSK PUANLAMASI			
OLASILIK	ŞİDDET	İNDİRGENEN RİSK SKORU	ÖNEM DERECE
1	5	5	Düşük
RİSK DEĞERLENDİRME EKİBİ (AD/SOYAD/GÖREV/BÖLÜM)			İMZA

5. RİSK ANALİZLERİ TABLOSUNUN DOLDURULMASI(EK-2)

Risk analizi sonunda elde edilen tüm veriler risk değerlendirmesi tablosuna işlenmelidir. Bu tablo Risk analizinin genel görünümü veren bir çıktı olacaktır. Tedbirlere uygulandıktan sonra aynı şekilde tabloya işlenmelidir. (Bu tabloda Risk Skoru hesaplaması program tarafından gerçekleştirilmektedir.)

Risk No		Bölüm / Birim	Tehlike Kaynağı	Tehlike	Tespit Edilen Risk	Sonuç	Mevcut Kontrol Önlemleri	Riskin Değerlendirmesi			Önem Derecesi	Alınması Gereken Önlemler	Sorumlu Personel	Termin (GG.AA.YYYY)			Açıklamalar
								Olasılık (1-5)	Şiddet (1-5)	Risk Puanı (R= O * S)				Olasılık (1-5)	Şiddet (1-5)	Risk Puanı (R= O * S)	
1	Koridorlar	Zemin	Zeminde Çökme	Takılma, Düşme	Yaralanma	Yok	4	2	8	Orta	Zeminde seviye farkı giderilmelidir. Durum düzeltilinceye kadar işaretleme yapılması.	Ahmet Yapar / Teknisyen	21.10.2014	0	0	0	Tehlike Tamamen Ortada Kaldırılmıştır.
2	Matematik sınıfı	Sandalye ve Masa	Ergonomi Şartları Sağlanmıyor	Düyme, postür bozukluğu	Yaralanma, Meslek Hastalığı	Yok	5	4	20	Yüksek	Sandalye şartı edilemez, masa yüksekliği, masa ergonomi şartlarına uygun olması sağlanmalıdır.	Ahmet Yapar / Teknisyen	07.10.2014	1	5	5	Kullanıcının ergonomi kurallarına uygun olarak kontrol edilmiştir.
3										?							
4										?							
5										?							
6										?							
7										?							

İyerinin Unvanı
İyerinin Adresi
İyerinin Adı
ABC İlk Okulu

RİSK DEĞERLENDİRME TABLOSU

[Risk değerlendirmeini yapan kişinin İsim ve Unvanları]

Gerçekleştirme Tarihi
Geçerlilik Tarihi
Revizyon Tarihi

Kurum Logosu

6. KONTROL LİSTELERİ LİSTESİ

Aşağıda listesi verilen kontrol listeleri risk değerlendirmesi sırasında kontrol edilecek bölümleri göstermektedir. Burada verilen kontrol listeleri sadece rehber amaçlı olup burada bahsi geçen tehlikeler okulun fiziki durumu ve şartlarına göre arttırıp azaltılabilir. (Kontrol Listeleri EK-4)

<u>KONTROL NO</u>	<u>KONTROL LİSTESİ ADI</u>	<u>KULLANACAK OKUL</u>
KL – 01	OKUL ORTAK KULLANIM ALANLARI	(Tüm Okullar)
KL – 02	ACİL PLAN	(Tüm Okullar)
KL – 03	OKUL BAHCELERİ	(Tüm Okullar)
KL – 04	KANTİN VE KAFETERYA	(Tüm Okullar)
KL – 05	GENEL TEMİZLİK	(Tüm Okullar)
KL – 06	SINIFLAR	(Tüm Okullar)
KL – 07	KORİDORLAR	(Tüm Okullar)
KL – 08	TOPLANTI SALONU	(Tüm Okullar)
KL – 09	MÜZİK ODASI	(Tüm Okullar)
KL – 10	SANAT ODASI	(Tüm Okullar)
KL – 11	ISLAK HACİMLER(WC VE DUŞLAR)	(Tüm Okullar)
KL – 12	SPOR SALONLARI	(Tüm Okullar)
KL – 13	YÜZME HAVUZU	(Tüm Okullar)
KL – 14	KAZAN DAİRELERİ	(Tüm Okullar)
KL – 15	OKUL DIŞI AKTİVİTELER	(Tüm Okullar)
KL – 16	OKUL ARAÇLARI VE SERVİSLER	(Tüm Okullar)
KL – 17	LABORATUAR	(Tüm Okullar)
KL – 18	ERGONOMİ-BEDENSEL İŞLER	(Tüm Okullar)
KL – 19	ERGONOMİ-BÜRO İŞLERİ	(Tüm Okullar)
KL – 20	AYDINLATMA	(Tüm Okullar)
KL – 21	TEHLİKELİ YÜZEYLERE SAHİP NESNE VE AKSAMLAR	(Tüm Okullar)
KL – 22	KONTROLSÜZ HAREKETE GEÇEBİLECEK NESNELER	(Tüm Okullar)
KL – 23	SOĞUK/SICAK MADDE VEYA ARAÇLARLA TEMAS	(Tüm Okullar)
KL – 24	İÇ İKLİM KOŞULLARI	(Tüm Okullar)
KL – 25	YÜKSEKTE ÇALIŞMA	(Tüm Okullar)
KL – 26	ELEKTRİKLİ TESİSAT VE EKİPMANLAR	(Tüm Okullar)
KL – 27	EKRANLI ARAÇLAR VE BİLGİSAYARLAR	(Tüm Okullar)
KL – 28	BASINÇLI KAPLAR VE TESİSATLAR	(Tüm Okullar)
KL – 29	BASINÇLI GAZ TÜPLERİ	(Tüm Okullar)
KL – 30	YANGIN VE PATLAMA	(Tüm Okullar)
KL – 31	GÜRÜLTÜ VE TİTREŞİM	(Tüm Okullar)
KL – 32	KİMYASAL GÜVENLİK	(Tüm Okullar)
KL – 33	KİMYASAL ATIKLAR	(Tüm Okullar)
KL – 34	EL ALETLERİ VE EKİPMANLARI	(Tüm Okullar)
KL – 35	ATÖLYELER	(Mesleki ve Teknik Eğitim Okulları)